

TRENUTNO STANJE U NAUTICI, SMJERNICE I POTREBE BUDUĆNOSTI

Predavanje: Gordan Perić, marina manager,
SOHA d.o.o, ured Zadar

1. UVOD

- Definiranje pojma Nautički turizam : NAUTIČKI TURIZAM, DEFINIRANJE I RAZVRSTAVANJE
- Nautički turizam fenomen je koji je u protekla tri desetljeća zabilježio jednu od najviših razvojnih stopa u europskom i u hrvatskom gospodarstvu. Ekonomski prognostičari razvitka turizma slažu se da je nautički turizam u početnom razvojnom razdoblju i da se visoki rezultati tek očekuju. Razvitak nautičkoga turizma nedostatno je zastupljen u turističkoj znanosti. Da bi se bolje razumjelo što se može očekivati od nautičkoga turizma, potrebno ga je prije svega definirati, i to kao multifunkcionalnu djelatnost. Već postojećoj definiciji i razvrstavanju nautičkoga turizma nastalima u Humanističkoj školi u Zadru, potrebno je sučeliti i pridružiti nove oblike definiranja i razvrstavanja.

Nautički turizam – vrsta turizma

- Kao jedna od vrsta turizma, nautički je turizam složen turističko-pomorski pojam, a zbog njegove intenzivne povezanosti s morem i plovidbom, i njegovo je definiranje složeno. Pomorska ga komponenta, naime, u cijelosti ne određuje, iako bi se to pri površnoj analizi tako moglo činiti. Potpunoodređenje pojma nautičkog turizma pretpostavlja uzimanje u obzir svih elemenata koji ga uvjetuju i definiraju.
- Prema razvrstavanju, nautički turizam dijelimo na:
 1. luke nautičkog turizma,
 2. charter i
 3. cruising.

Nautički turizam – fenomen

- Nautički turizam kao fenomen, dio je turističkoga fenomena iz kojega je nastao i nedvojbeno je podvrsta turizma. Stoga je problematiku definiranja nautičkoga turizma potrebno zasnivati na problematici definiranja turizma. Etimološki pojašnjeno, nautički turizam proizlazi iz dvaju pojmova: nautički i turizam. Ovaj je drugi pojam u znanstvenoj turističkoj literaturi dovoljno objašnjen, a prvi je nastao od grčke riječi naus što znači brod,, ali i vještina plovidbe. U suvremenome značenju nautika ili navigacija predstavljaju skup praktičnih i teoretskih znanja i vještina potrebnih voditelju plovila da bi sigurno i uspješno preveo plovilo morem, od polazišne luke do luke dolaska. Pojam nautika i nautički, u širem smislu, označuju pomorstvo.

Pojam - yachting tourism

- Upravo je to razlog zbog kojeg se u međunarodnoj komunikaciji sve više koristi engleskim pojmom yachting tourism, a sve manje nautical tourism, ili maritime tourism, odnosno njemačkim pojmom nautischer Tourismus. Jahta, kao simbol luksuznog turističkog odmora na moru, jače vezuje nautički turizam uz turističku djelatnost, a manje uz pomorstvo. Na taj se način pridonosi boljem definiranju pojma nautičkog turizma, koji je dio turističke, a ne pomorske djelatnosti.
- Prihvatimo li definiciju turizma kakvu su još godine 1954. objavili teoretičari suvremenoga turizma Švicarci W. Hunziker i K. Kraft, a koju je prihvatila Međunarodna udruga znanstvenih turističkih eksperata (AIEST), “Turizam je skup odnosa i pojava koji proizlaze iz putovanja i boravka posjetitelja nekog mjesta, ako se tim boravkom ne zasniva stalno prebivalište i ako s takvim boravkom nije povezana nikakva njihova gospodarska djelatnost” lako dolazimo do pojma nautički turizam, kao novog i posebnog pojavnog oblika turizma.

Luke nautičkog turizma

- Definicija Luka nautičkog turizma : Luke nautičkog turizma razvrstavaju se u određene vrste. Vrsta luke nautičkog turizma određuje se prema vrsti usluga koje se u luci pružaju.
 - Luke nautičkog turizma razvrstavaju se u sljedeće vrste:
 - 1. Sidrište,
 - 2. Odlagalište plovniha objekata,
 - 3. Suha marina,
 - 4. Marina.
- (1) Marina je dio vodenog prostora i obale posebno izgrađen i uređen za pružanje usluga veza, smještaja turista u plovniha objektima te ostalih usluga sukladno Pravilniku.
- (2) U Marini se pružaju usluge pića, napitaka i prehrane sukladno Pravilniku.

Privezišta

- PRIVEZIŠTA (nova terminologija) pod Sidrišta
- Prema prijedlogu novog zakona koji je u fazi expertize spominju se i nazivi PRIVEZIŠTA. Privezište je svaki izgrađeni i uređeni dio morske obale i pripadajući dio morskog akvatorija koji služi za siguran privez plovnih objekata, a ne ispunjava posebne uvjete za morske luke određene posebnim propisima. Predlaže se precizni razvrstaj privezišta na: komunalna privezišta, turistička privezišta industrijska i servisna privezišta, privezišta za posebne namjene te sezonska privezišta

Bliža povijest – prije Domovinskog rata

- Izgrađene Luke nautičkog turizma 80 tih godina na području Zadarske Županije:
- Zadar, Marina Tankerkomerc-Zadar
- Biograd, Marina Kornati, Ilirija –Biograd
- Biograd, Marina Šangulin-Biograd.
- Zadar, Marina Borik-Zadar
- Šimuni, o. Pag- ACI Marina Šimuni-Pag
- Iž, o. Iž, Marina Iž-
- Zadar- YC Uskok-Zadar
- Bibinje-Sukošan, Marina Zlatna Luka, SAS Zadar

Bliža povijest – nakon Domovinskog rata

- Izgrađene Luke nautičkog turizma nakon domovinskog rata (2007 i 2008 godine)
- Sutomišćica, o. Ugljan-Olive Island Marina
- Preko, o Ugljan- Marina Preko
- Veli rat, o. Dugi otok, Marina Veli Rat-Baotic
- Korištenje pomorskog dobra i obale se odvija koncesijama izdanim od Vlade RH ili Županije.

LUKE NAUTIČKOG TURIZMA U 2017. NAUTICAL PORTS, 2017

Izvor/source: Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske / Croatian bureau of statistic, ožujak/march, 2018.

Županija	Ukupno Total	Sidrište Anchorage	Privezište Mooring	Marine Marinas					Nerazvrstane luke nautičkog turizma Uncategorised nautical ports	County of
				suha marina Land marina	marina I. kategorije Marina, 1st category	marina II. kategorije Marina, 2nd category	marina III. kategorije Marina, 3rd category	marina kategorizirana i označena sidrima Marina categorised and marked by anchors		
Republika Hrvatska	140	61	6	13	5	16	17	19	3	Republic of Croatia
Primorsko- goranska	26	9	2	5	1	2	3	4	-	Primorje- Gorski kotar
Zadarska	46	32	2	4	-	4	4	-	-	Zadar
Šibensko- kninska	21	7	-	1	2	3	5	3	-	Šibenik-Knin
Splitsko- dalmatinska	27	12	1	2	-	3	3	5	1	Split-Dalmatia
Istarska	12	-	1	-	2	2	2	5	-	Istria
Dubrovačko- neretvanska	8	1	-	1	-	2	-	2	2	Dubrovnik- Neretva

KAPACITET LUKA NAUČKOG TURIZMA I ZAPOSLENI, STANJE 31.

KOLOVOZA 2017. CAPACITY OF NAUTICAL PORT AND PERSONS IN EMPLOYMENT, SITUATION AS ON 31 AUGUST 2017 - I dio/ I part

Izvor/source: Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske / Croatian bureau of statistic, ožujak/march, 2018.

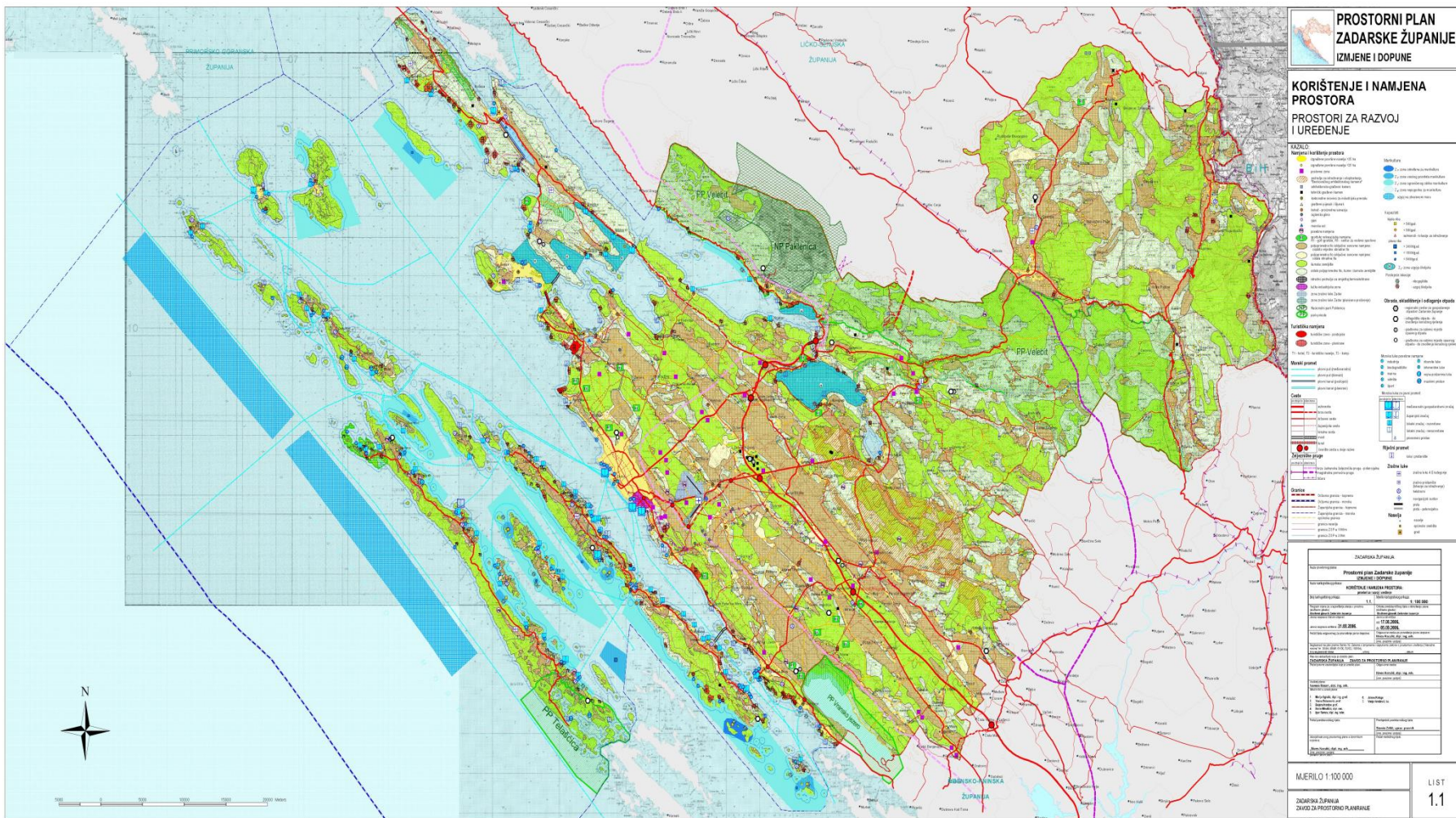
Površina akvatorija, m2	3.711.951	Water surface area, m2
Broj vezova, ukupno	17.067	Number of moorings, total
Od toga za plovila duljine		Of that for vessels
Do 6 m	656	Under 6 m
6 – 8 m	1.224	6 – 8m
8 –10m	2.756	8 –10m
10 –12m	4.283	10 –12m
12 –15m	4.773	12 –15m
15 –20m	2.650	15 –20m
Više od 20m	725	Over 20m
Dužina razvijene obale za privez plovila, m	62.993	Length of shoreline equipped for mooring, m
Broj mjesta za smještaj plovila na kopnu	4.610	Number of berths for land storage
Ukupna površina prostora na kopnu, m2	741.681	Total surface area on land, m2
Od toga natkriveni prostor (hangar), m2	7.626	Of that covered area, m2
Broj zaposlenih, ukupno	1.665	Number of employed persons – total
Od toga sezonski	448	Of that with seasonal jobs
Primorsko-goranska županija		County of Primorje-Gorski kotar
Površina akvatorija, m2	623.560	Water surface area, m2
Broj vezova, ukupno	2.870	Moorings, total
Broj mjesta za smještaj plovila na kopnu	1.398	Number of berths for land storage
Ukupna površina prostora na kopnu, m2	142.326	Total surface area on land, m2
Zadarska županija		County of Zadar
Površina akvatorija, m2	1.189.102	Water surface area, m2
Broj vezova, ukupno	4.110	Moorings, total
Broj mjesta za smještaj plovila na kopnu	871	Number of berths for land storage
Ukupna površina prostora na kopnu, m2	149.386	Total surface area on land, m2

KAPACITET LUKA NAUTIČKOG TURIZMA I ZAPOSLENI, STANJE 31. KOLOVOZA 2017. *CAPACITY OF NAUTICAL PORT AND PERSONS IN EMPLOYMENT, SITUATION AS ON 31 AUGUST 2017 - II dio/ II part*

Izvor/source: Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske / *Croatian bureau of statistic, ožujak/march, 2018.*

Šibensko-kninska županija		County of Šibenik-Knin
Površina akvatorija, m2	760.070	Water surface area, m2
Broj vezova, ukupno	3.662	Moorings, total
Broj mjesta za smještaj plovila na kopnu	830	Number of berths for land storage
Ukupna površina prostora na kopnu, m2	137.372	Total surface area on land, m2
Splitsko-dalmatinska županija		County of Split-Dalmatia
Površina akvatorija, m2	427.330	Water surface area, m2
Broj vezova, ukupno	2.414	Moorings, total
Broj mjesta za smještaj plovila na kopnu	593	Number of berths for land storage
Ukupna površina prostora na kopnu, m2	91.862	Total surface area on land, m2
Istarska županija		County of Istria
Površina akvatorija, m2	568.321	Water surface area, m2
Broj vezova, ukupno	3.084	Moorings, total
Broj mjesta za smještaj plovila na kopnu	712	Number of berths for land storage
Ukupna površina prostora na kopnu, m2	140.020	Total surface area on land, m2
Dubrovačko-neretvanska županija		020 County of Dubrovnik-Neretva
Površina akvatorija, m2	143.568	Water surface area, m2
Broj vezova, ukupno	927	Moorings, total
Broj mjesta za smještaj plovila na kopnu	206	Number of berths for land storage
Ukupna površina prostora na kopnu, m2	80.715	Total surface area on land, m2

prostora (Izvor: Prostorni plan Zadarske županije – izmjene i dopune)

2. POTENCIJALI I POTREBE

- Planirane lokacije za izgradnju luka nautičkog turizma u Zadarskoj županiji (Izvor: Zadarska županija: Usklađenje Prostornog plana Zadarske županije s Uredbom, Službeni glasnik Zadarske županije)
 1. Pag Košljun Košljunski zaljev / Košljun
 2. Pag - Golija
 3. Poveljana Poveljana luka Poveljana / Poveljana
 4. Sali Zaglav u. Triluke
 5. Sali Veli Rat uvala Kanalić
 7. Vir uvala Prezida
 8. Zadar Veli Iž Veli Iž
 9. Zadar Ist uvala Široka
 10. Zadar Olib luka Olib
 11. Zadar Silba Mul

Odabir lokacija

- Lokacije planirane za luke nautičkog turizma nisu odabrane primjenom više kriterijske analize. Radi se o lokacijama koje su tijekom vremena imale, pa i danas imaju namjenu sigurnog sidrenja plovila.
- Od strane nautičara te su lokacije prepoznate kao potencijalne nautičke luke. Planirane lokacije udovoljavaju prije elaboriranim kriterijima, ali s obzirom na sve izraženiju potražnju nautičara za vezovima i investitora za novim lokacijama za smještaj luka nautičkog turizma preporuča se istražiti nove lokacije, koje će biti u funkciji razvoja nautičkog turizma Zadarske županije.

Nove/stare lokacije - potrebe

- Potrebne nove/stare destinacije
 - Posjedarje
 - Starigrad
 - Vinjerac/Ražanac
 - Prostor bivše vojarne Šepurine
 - Uvala Tustica

Zapošljavanje otočkog stanovništva, slabo razvijenih i nenaseljenih priobalnih krajeva

- Ovako organiziranom izgradnjom novih lučica u već postojećim prirodnim uvalama na otocima zaštititi će se okoliš u još nenaseljenim uvalama, racionalizirati korištenje postojećih luka, zaposliti domicilno otočno stanovništvo - prosječno barem 4-8 ovisno kapacitetu Luke nautičkog turizma i više, zaposlena djelatnika po lučici, tako da bi cijeli projekt razvoja sustava turističkih lučica (njih oko 14) u konačnici omogućio zapošljavanje 100 + otočana, odnosno slabo razvijenih I naseljenih priobalnih krajeva

Razvoj poduzetništva na otocima

- Uz sve to potaknuti će se razvoj otočnih uslužnih djelatnosti, povećati proračunski prihodi (dio dobiti na osnovi udjela u vlasništvu i dodatni prihodi od poreza) I potaknuti razvoj malog i srednjeg poduzetništva na otocima te se procijenjuje da će se u ostalim povezanim (tercijarnim) djelatnostima zaposliti do 200 novih zaposlenika.

Zaštita okoliša i prirode

- Lokacije na kojima se kani poduzimati gradnja turističkih lučica mogu se svrstati u osobito osjetljiva područja. U skladu s namjenom, lučice se grade u dobro zaklonjenim i zaštićenim područjima, najčešće s malim dubinama i drugim nepovoljnim značajkama čije negativne utjecaje valja otkloniti, ublažiti ili predvidjeti preventivno djelovanje i način zaštite mora i morskog okoliša.
- Stoga u planiranju gradnje, valja obaviti temeljita hidrološka, oceanografska i meteorološka istraživanja, te odrediti moguće negativne posljedice za biljne i životinjske zajednice svakog mikropodručja. Temeljem ovakvih podataka mogu se donijeti odgovarajući zaključci o svakoj pojedinoj lokaciji i stupnju zadovoljenja zahtjeva i uobičajenih standarda. Takav bi metodološki pristup morao rezultirati izradom stručne studije za svaku lokaciju.

Zaštita mora

- Posebna pažnja posvetit će se odvozu i odlaganju rabljenih ulja i smeća. Prilikom izvođenja svih građevinskih zahvata valja voditi računa o usporednoj gradnji spremnika za rabljena ulja, sanitarnu vodu i smeće, o odvodnji i opremi za pročišćavanje otpadnih voda. Valja nabaviti i tehnički opremiti male brodice s priručnom opremom za prikupljanje površinskih krutih i tekućih onečišćivača i smeća, te za čišćenje obala od naplavina i morskog dna od otpada, alga, ježinaca i drugih organizama koji ugrožavaju sigurnost i zdravlje korisnika usluga u lučicama. Mora se redovito ispitivati kakvoća morske vode i obalnog pojasa, racionalno gospodariti obalnim pojasom, provoditi sve preventivne mjere za sigurnost posada, plovni objekata i stvari.

3. PROCES IZGRADNJE LNT

- a) Lokacija dozvoljena DPU-om ili izmjenjenim DPU-om po trošku Investitora
- b) Studija utjecaja na okoliš (SUO)
- c) Idejni projekt (feasibility studija izvedivosti i opravdanosti investicije)
- d) Koncesija
- e) Javna rasprava
- f) Pribavljanje svi zakonskih akata, Glavnog projekta, hidrostatička ispitivanja bušenjem, vjetrovane klime, batimetrijskih planova, u svrhu dobivanja Rješenja za Građevinsku Dozvolu.
- g) Izgradnja LNT
- h) Probni rad LNT i tehnički pregled
- i) Uporabna dozvola i kategorizacija prema Zakonu o LNT i kategorizaciji Ministarstva turizma i Ministarstva Pomorstva...

Vrijeme izgradnje

- Vrijeme potrebno od točke a) do h)
- Marina Olive Island- Sutomišćica
01.10.2004.-17.05.2007.
- Marina Novi Vinodolski-Novu Vinodolski
01.10.2014.-15.04.2108.
- Neke javne rasprave traju još od 2016 godine, NE na Zadarskom području.

4. USPORAVANJE I OSPORAVANJE INVESTITORA

- A) Lukobran (valobran)
- B) Komunalna infrastruktura
- C) Elektroopskrba
- D) Opskrba vodom
- E) Sustav odvodnje otpadnih voda-kanalizacija, prečistači
- F) Kolni prilazi

Opis izgrađenih LNT

Novi Vinodolski i Sutomišćica - u oba slučaja radi se o LNT sa 200 + vezova

- a) Popis najbitnijih troškova investicije koji Investitor izgrađuje na lokaciji po DPU-u. Troškovi Lukobrana ovisno o visini 50 ili 100 godišnjeg vala variraju i sistemom izgradnje. Npr. Valobran u Sutomišćici košta okvirno 10 mil. kuna dok u N.V. i drugog sistema izgradnje prelazi 26 mil. Kuna
- b) Komunalna infrastruktura nije dovoljna, potrebna nadogradnja, izgradnja s povećanim kapacitetima.
- c) Elektroopskrba , TS od 200 KV prema više
- d) Opskrba vode na sustav javne potrošnje vode, na otocima koji nemaju izgradnja vodospreme i desolizatori vode.
- e) Sustavi odvodnje nisu postojali, potrebno izgraditi kanalizaciju i sistem prečistača, odnosno opojnih bunara i kanalizacijskih čvorišta.
- f) Kolni prilaz, potpuno novi s signalizacijom.

Obalni dio, na koji se nadovezuju, šetnica, pontoni, servisni dio za dizalicu te svi potrebni sadržaji, restoran, recepcija.... nisam objašnjavao, jer se on podrazumijeva.

Sažetak izgradnje LNT

- Sažetkom svega, Investitora koji pristupi ideji izgradnje LNT dočekujemo „ vremensko proceduralnim i materijalnim troškovima. To u načelu završava s time da Investitor ne može i ne želi izgubiti 2-4 godine do početka povrata na investiciju, konačno se na području Zadarske Županije, izgradnja LNT događa svakih 15tak godina. LNT nije samo Investicija za užitak i zabavu, već i opstojnost otočkog stanovništva i stvarni održivi razvoj na otocima,.
- Dolazimo do razumnog i jedinog zaključka.

5. INICIJATIVA I POTREBA ZA OTVARANJEM CENTRA ZA IZGRADNJU L N T

- Znanstveni skup ima jednu inicijativu, cilj, a to je osnivanje Centra (Odjela) za razvoj Nautičkog turizma, kao Pilot Projekt u/pri Zadarskoj Županiji , Grada Zadra, kao prvijenac takve vrste.
- U svom smislu i djelu Centar bi funkcionirao kao spona između EU-fondova, Lokalne uprave, Investitora te otoka, odnosno slabo razvijenih priobalnih krajeva, pogotovo Velebitskog kanala.
- Luke nautičkog turizma, privezišta ili marine bile bi početak koji će uvezati 3-4 lokacije. Infrastrukturni radovi na otocima su najbitniji, ali i izuzetno skupi. Taj trošak ili dio, planira se kroz budući Centar povući iz EU fondova. U infrastrukturne radove uključeni su valobran, kanalizacija i odvodnja, vodovodna instalacija, povećanje snage kapaciteta Trafo stanica, modernizacija uvjeta života.
- Sigurni smo da bi na takav način pripreme dokumentacije, troškovnika, odnosno sudjelovanja u troškovima izgradnje marine ili privezišta, svakako privukli budućeg Koncesionara ne samo kao Investitora već i djelom kao partnera. U završnoj fazi Centar bi bio podignut na nacionalnoj osnovi, mišljenja sam da će biti prepoznat kao potencijal unutar EU.

Projekt osnivanja Centra

- Projekt bi se prezentirao svim zainteresiranim Investitorima, na svim nivoima, Županije, države, i kao sudionik mnogobrojnih poslovnih izaslanstava, od samog početka, poznavajući tokove novca on bi se sigurno preuzeo od Investitora tijekom 50-70 % gotovosti izgradnje.
- Važno za napomenuti da marina ili privezište potrebuje od 6-12 stalno zaposlenih. Nije li to jedan od načina sinergije otočke poljoprivrede, turizma te nautike. To je naš doprinos da mislima, idejama znanjem pomognemo otocima. Održivi razvoj dolazi do svog punog značaja. Obnavljanje škola, vrtića, ambulanti dolaze kao rješenje.

Centar u korist razvoja otoka

- Vjerujemo da Zadarska Županija, ovaj cijenjeni skup treba iskoristiti ovaj povijesni trenutak, podržati i poduprijeti mogućnost ,kada nam se kroz više odjela EU fondova nude , daju , velika ali opravdana novčana sredstva. Povećati utjecaj otoka i otočana u razmišljanju na nacionalnoj osnovi, uz mogućnosti EU fondova, snažnu potporu Županije, u narednom periodu izvršiti pripreme, dokumentacije, lokacije za izgradnju te partnerstvo s Investitorima.
- Takav pristup, kroz Centar, omogućit će brži prijenos informacija i podataka, snažniji odnos prema Investitorima, te ubrzati izgradnju LNT. Kako je poznato već sada nedostaje između 5-10 tisuća vezova. Nautički turizam na otocima i slabo razvijenim priobalnim krajevima jest jedan od pokretača ostanka i opstanka ali i jedna kategorija više na karti ponuda turizma u cjelini.
- Budući Centar osim razvoja i pomoći pri izgradnji LNT planira organizirati u suradnji s obrazovnim ustanovama i sveučilištima predavanja i prijenos iskustva ne samo Centra već svih relevantnih domaćih i međunarodnih predavača, menagera. Centar može i treba biti promotor novog pristupa prema Nautičkom turizmu, otocima gledajući na potrebe u narednim desetljećima.
- Budućnost otoka zasniva se na ozbiljnom i sistematskom pristupu, jedan od njih je Nautički turizam.

HVALA NA POZORNOSTI!